

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026-2027/2028
(skrajne daty)
 Rok akademicki 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Etnologia Słowian
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Historii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Katarzyna Kraczoń
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Katarzyna Kraczoń

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	-	-	30	-	-	-	-	-	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Konwersatorium - zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z historią słowianoznawstwa
C2	Przedstawienie podstawowych terminów dotyczących etnologii Słowian
C3	Zapoznanie studentów z problematyką historii idei wspólnoty słowiańskiej
C4	Zapoznanie studentów z podstawowymi pracami dotyczącymi słowianoznawstwa
C5	Przedstawienie studentom zjawisk i wierzeń związanych z obrzędowością doroczną i rodzinną dawnych Słowian

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu etnologii Słowian w systemie nauk	K_Wo1
EK_02	Student zna podstawową terminologię, teorię i metodologię nauk współpracujących w badaniach nad przeszłością, w tym szczególnie dotyczących etnologii Słowian	K_Wo2
EK_03	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu archeologii od wczesnego średniowiecza po okres nowożytny	K_Wo3
EK_04	Zna i rozumie zakres działalności instytucji naukowych zajmujących się etnografią, instytucji kultury i ochrony dziedzictwa; rozumie znaczenie działalności popularyzatorskiej i sposoby jej prowadzenia	K_Wo9
EK_05	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i pracować w zespole oraz rozwijać umiejętności badawcze w zakresie etnografii Słowian, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	K_U03
EK_06	Student potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla etnografii	K_U04
EK_07	Student potrafi formułować problemy badawcze z wykorzystaniem właściwych metod, dobierać literaturę i korzystać z istniejącego dorobku, także w języku obcym, w zakresie nauk społecznych i dziedzictwa kulturowego Słowian	K_U02
EK_08	Student potrafi interpretować fakty historyczno-kulturowe oraz oceniać przyczyny i skutki zmian w kulturze Słowian	K_U07
EK_09	Student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i zasięgania opinii ekspertów	K_Ko1
EK_10	Student jest gotów do podejmowania odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju,	K_Ko2; K_Ko4

	Europy oraz inicjowania działań na rzecz jego ochrony, w tym dziedzictwa kulturowego Słowian, zachowując zasady etyki zawodu archeologa	
--	---	--

3.3 Treści programowe

A. Problematyka konwersatorium

Treści merytoryczne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Etnografia i etnogeneza Słowian w świetle badań historycznych i językoznawczych 2. Życie codzienne Słowian 3. Religia dawnych Słowian – bóstwa i mity 4. Mity kosmogoniczne – analiza porównawcza 5. Posągi i miejsca święte – elementy słowiańskiego kultu 6. Demonologia tradycyjna Słowian 7. Czas w kulturze ludowej Słowian 8. Natura i zjawiska przyrody w kulturze ludowej Słowian 9. Rodzinne obrzędy przejścia – narodziny, wesele, pogrzeb 10. Obrzędy doroczne Słowian w okresie jesienno-zimowym 11. Obrzędy doroczne Słowian w okresie wiosenno-letnim 12. Praktyki i zakazy magiczne 13. Lecznictwo ludowe Słowian 14. Wybrane zagadnienia folkloru Słowiańszczyzny 15. Dziedzictwo Słowiańszczyzny dziś

3.4 Metody dydaktyczne

1. Analiza tekstów z dyskusją
2. Przygotowywanie prezentacji na dany temat

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_1	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	KONWERSATORIUM
EK_2	AKTYWNY UDZIAŁ W ZAJĘCIACH	KONWERSATORIUM
EK_3	OCENA REFERATU PRZYGOTOWANEGO NA ZAJĘCIA	KONWERSATORIUM
EK_4	DYSKUSJA	KONWERSATORIUM
EK_5	KOLOKWIMUM	KONWERSATORIUM
EK_6	KOLOKWIMUM	KONWERSATORIUM
EK_7	OCENA REFERATU PRZYGOTOWANEGO NA ZAJĘCIA	KONWERSATORIUM
EK_8	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	KONWERSATORIUM
EK_9	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	KONWERSATORIUM
EK_10	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach, przygotowanie referatu na zajęcia, kolokwium zaliczeniowe.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Gieysztor A., Mitologia Słowian, Warszawa 1982 i wyd. nast.
2. Głodowski K., Magiczny świat Słowian, Warszawa 2024.
3. Janicki K., Cywilizacja Słowian. Prawdziwa historia największego ludu Europy, Poznań 2023.
4. Moszyński K., Kultura ludowa Słowian, t. 1–2, Warszawa 1967–1968 i wyd. nast.

Literatura uzupełniająca:

1. Biegeleisen H., Lecznictwo ludu polskiego, Kraków 1929.
2. Błażejowski A., Starożytni Słowianie, Wrocław 2007.
3. Bylina S., Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej, Warszawa 1999.
4. Fischer A., Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego, Lwów 1921 [reprint z 2017]
5. Klinger W., Jeszcze o rusałkach i pokrewnych postaciach

- demonicznych i ich zależności od grecko-rzymskiej tradycji, „Lud”, t. 45, 1960.
6. Libera Z., *Znachor w tradycjach ludowych i popularnych XIX–XX wieku*, Wrocław 2003.
 7. *Słownik etnologiczny*, pod red. Z. Staszczak, Warszawa 1987.
 8. Szyjewski A., *Religia Słowian*, Kraków 2003.
 9. Tomicki R., *Słowiański mit kosmogoniczny*, „Etnografia Polska”, t. 20, 1976, z. 1.
 10. Toporow W., *Wokół rekonstrukcji mitu o jaju kosmicznym (na podstawie baśni rosyjskich)*, przeł. R. Maślanko, [w:] *Semiotyka kultury, wybór i oprac. E. Janus i M.R. Mayenowa*, Warszawa 1977.
 11. Szczepanik P., *Słowiańskie zaświaty. Wierzenia, wizje i mity*, Szczecin 2018.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej